

El llenguatge

Què ha de fer, l'obrer? 29/V/1979

No cal, necessàriament —indicàvem ahir—, formar derivats amb el sufix at —com veïnat o proletariat— si ens convé disposar de noms de significació col·lectiva, amb els quals designar estaments socials o conjunts de persones d'una classe o professió. Existeixen també els derivats d'igual significació formats amb el sufix ia, com pagesia, burgesia, menestralla o cavalleria. I podríem així mateix esmentar els formats amb el sufix alla, els quals, però, solen tenir un cert sentit pejoratiu: pagesalla, menestralalla, pobrissalla, jovenalla, etc.

Però tots els derivats formats amb aquests diversos sufixos no sumen sinó un reduït nombre de noms col·lectius i ens resten, per tant, molts altres estaments o grups socials o professionals per a designar els quals no disposem de cap derivat adequat, ni sembla que sigui lícit d'obtenir-lo forçant la capacitat de derivació dels noms primitius corresponents. Tal com indicàvem en el nostre comentari anterior, la solució normal, en aquests casos, consisteix en l'ús d'aquests mateixos noms primitius en la forma del plural: els problemes dels pagesos, la situació dels miners, les reivindicacions dels obrers, les preocupacions dels pescadors... Aquest sentit col·lectiu, de designació d'un estament, es pot remarcar amb l'ús dels mots genèrics d'aquesta significació, amb els quals formem grups nominals com la classe treballadora o l'estament dels pagesos.

Cal fer observar, encara, que fins i tot en certes frases, alguns noms que designen els individus d'un estament o grup social, poden usar-se, també en singular, amb aquest valor col·lectiu: La vida del pagès és dura. Defensen els interessos del treballador indecís. Cerquen el vot de l'elector indecís. Una d'aquestes frases ha esdevingut proverbial: Què ha de fer l'obrer?

També ens cal sovint designar els animals col·lectivament. Hi ha alguns noms col·lectius d'animals, però o bé tenen un sentit molt genèric, com ramat, bestiar, aviram, etc., o bé designen simplement escamots d'alguna espècie: canília, ilopada, etc. Si ens cal designar el conjunt de tots els individus d'una espècie recorrem al nom específic, precedit per l'article definit, tant en plural com en singular. Efectivament, tant podem dir Els llops són animals carnissers com El llop és un animal carnisser.